

ЦЕНТР ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ – ПЕРШИЙ КРОК ДО СТВОРЕННЯ ГЕНДЕРНО-ЧУТЛИВОГО ВНЗ

*Ісаєва Т., начальник відділу
«Гендерний ресурсний центр»
комунальної установи «Харківський обласний центр молоді»*

Попри всі численні міжнародні зобов'язання, підписані декларації та конвенції, прийняті державні документи у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, Україна залишається патріархатною країною, в якій жінки не беруть участь у законотворчих процесах та процесах розподілу ресурсів; країною, в якій глибоко вкорінені стереотипні уявлення про ролі жінок та чоловіків. І система вищої освіти, на жаль, й досі дуже часто сприяє укріпленню цих стереотипів.

Незважаючи на наказ Міністерства освіти і науки України від 10.09.2009р. № 839 «Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту», згідно якого «керівники вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів зобов'язані забезпечити системну роботу щодо впровадження гендерних підходів у навчально-виховний процес» ці підходи не тільки не впроваджуються системно, але й дуже часто викликають опір на всіх рівнях.

Наслідком є фемінізація таких сфер як освіта, медицина, соціальна сфера, бухгалтерський облік та маскулінізація воєнної справи, правоохоронних органів, управління, технічних професій та інформаційних технологій.

Орієнтація на традиційні «жіночі» та «чоловічі» ролі, «жіночі» та «чоловічі» професії гальмують розвиток особистості, не дають людині реалізувати власний потенціал.

Для того, щоб змінити ситуацію, сприяти впровадженню гендерних підходів в систему вищої освіти у ВНЗ створюються Центри гендерної освіти як осередки розповсюдження гендерних знань.

З вересня 2011 р. за ініціативи Головного управління у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської обласної державної адміністрації та Харківського обласного гендерного ресурсного центру у партнерстві із Фондом імені Фрідріха Еберта, представництво в Україні розпочався проект «Створення Центру гендерної освіти – перший крок до гендерно-чутливого ВНЗ», метою якого є впровадження гендерних підходів в систему вищої освіти шляхом організації та розвитку в вишах Центрів гендерної освіти.

Вивчивши досвід колег з Житомиру, Києва, Луцька, Ужгорода активістки харківських вишів почали створювати такі центри в університетах та академіях різних профілів.

Вже після другого заходу в Харкові було створено мережу таких центрів, а у січні 2012 р., після III Школи до цієї мережі приєдналися колеги з інших міст. Мережа стала Всеукраїнською.

Учасники IVШколи доопрацьовували Концепцію Всеукраїнської мережі, було презентовано спільний сайт, що розробляється на волонтерських засадах активістами Центру гендерної освіти ХНУРЕ як майданчик спільної діяльності гендерних центрів вишів.

На сьогодні гендерними центрами вишів напрацьований багатий досвід практичної роботи, що заслуговує вивчення та впровадження у вишах різних профілів:

- програмне забезпечення для автоматичного оцінювання знань з гендерних модулів відповідно до системи ECTS – авторська розробка Українського Центру гендерної освіти при НТУУ «КПІ»;
- спортивне гендерне орієнтування як метод гендерної просвіти: авторська розробка Закарпатського обласного Центру гендерної освіти при Ужгородському національному університеті;
- «Студентський лелека. Ініціатива «Університет, дружній до сім'ї»: авторська розробка Сумського державного університету;
- Гендерний кінозал: авторська розробка Центру гендерної освіти Харківського національного університету внутрішніх справ;
- волонтерські загони: авторська розробка Центру гендерної освіти Житомирського університету ім. І. Франка).

В результаті роботи ІVШколи народилися творчі проекти, які об'єднують зусилля та потенціал вишів різних регіонів та напрямів:

- конкурс творчих робіт «Золотий запас нації» у журналі «Счастливая»;
- фотоконкурс «Бути батьком – це...»;
- «Сім'я – це партнерство».

Учасниці та учасники ІVШколи почали роботу над створенням Концепції гендерно-чутливого ВНЗ та розробили індикатори, якими цей параметр можна буде вимірювати. Її буде викладено найближчим часом на сайті Всеукраїнської мережі ЦГО ВНЗ.

На допомогу Всеукраїнській мережі Харківський регіон надає можливість проекту «Створимо музей про себе!», мета якого створення та розвиток першого та єдиного в Україні гендерного музею – Музею жіночої історії, історії жіночого та гендерного руху як центру гендерної освіти та інформування.

Інтерактивні експозиції, візуалізація інформації, наочність, використання сучасних технологій, оригінальні експонати, а також віртуальна версія музею www.gendermuseum.com – все це дозволяє створити сприятливі умови для сприйняття такої важливої і такої необхідної інформації як гендерна.

Об'єднання зусиль ЦГО ВНЗ сприятиме підвищенню гендерної чутливості студентської молоді, викладацького складу, а також розбудові в Україні гендерно-чутливих ВНЗ, що безумовно приведе до якісних змін в українському суспільстві.